

Regidoria de Ciutat del Coneixement

Mesura de Govern sobre la Setmana de la Ciència de Barcelona-2002

**Consell Plenari
25 d'octubre de 2002**

Setmana de la Ciència de Barcelona 2002

Amb l'objectiu d'apropar als ciutadans els resultats de la recerca científica que es desenvolupa a les universitats i centres de recerca –públics i privats– de la Unió Europea i, també, d'estimular el seu interès en l'activitat científica, la Comissió Europea va decidir fa anys instituir la **Setmana Europea de la Ciència i la Tecnologia**. Així, la CE convoca, durant una setmana del mes de novembre, als governs i a les institucions relacionades amb la ciència i la tecnologia de tots els Estats membres perquè s'impliquin activament en l'organització d'activitats divulgatives i festives, és a dir, perquè organitzin **Setmanes de la Ciència nacionals**. La finalitat última és, a través d'aquestes activitats, fer evident que la ciència és quelcom que influeix directament i decisivament en la qualitat de vida.

A casa nostra, la Fundació Catalana per la Recerca organitza, des del 1996 i en el marc de la iniciativa europea, la **Setmana de la Ciència de Catalunya** en col·laboració amb el Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya, les universitats catalanes, el Consejo Superior de Investigaciones Científicas i l'Institut d'Estudis Catalans. Al llarg d'aquesta setmana tenen lloc més de 300 actes arreu Catalunya que tenen com a finalitat apropar la ciència a la societat i posar-la a l'abast de tothom.

Tradicionalment, l'Ajuntament havia participat en la Setmana de la Ciència de Catalunya amb un acte solemne adreçat a la comunitat científica i acadèmica de la ciutat, presidit per l'Alcalde i en el qual alguna personalitat de renom internacional impartia una conferència magistral. Aquest any, però, **la Regidoria de Ciutat del Coneixement ha organitzat diverses d'activitats, algunes de les quals en col·laboració amb les Regidories de Promoció Econòmica (Barcelona Activa) d'Educació (IMEB) i de Cultura (Icub), i d'altres en col·laboració amb institucions com la Direcció General d'Universitats de la Generalitat de Catalunya, el Consell de l'Audiovisual de Catalunya, la Reial Acadèmica de les Ciències i les Arts de Barcelona i el CSIC.**

Així, s'ha pogut confeccionar un programa que s'estén al llarg de tots els dies de la Setmana de la Ciència de Catalunya, de continguts transversals i amb prou entitat institucional com perquè es pugui parlar d'una **1ª Setmana de la Ciència de Barcelona**.

La 1ª Setmana de la Ciència de Barcelona s'inaugurarà el 7 de novembre i clourà el dia 18. El programa s'ha dissenyat com una iniciativa de l'Ajuntament de Barcelona per aplicar al nivell local les indicacions recollides al Pla d'Acció Ciència i Societat de la CE. I això, per què?

A més de contribuir decisivament a la millora de la qualitat de vida, el desenvolupament científic i tecnològic està íntimament relacionat amb el progrés de la societat contemporània. Per aquest motiu, la manca de cultura científica de la població en general i de vocacions científiques que s'observa entre els joves europeus ha fet que la **Direcció General d'Investigació i Recerca de la Comissió Europea** aprovés enguany un programa de recomanacions i pautes d'actuació recollides en el **Pla d'Acció "Ciència i Societat"**. Les actuacions que s'estan duent a terme des de l'Ajuntament per aplicar el dit Pla ja es van exposar en la Mesura de Govern presentada en el Consell Plenari del 26 de juliol passat. La iniciativa d'establir una Setmana de la Ciència específicament de la ciutat de Barcelona s'emmarca dins aquestes actuacions.

És per això que l'Ajuntament de Barcelona, ha volgut centrar la 1ª Setmana de la Ciència de Barcelona en l'anomenada **crisi de les vocacions científiques i contribuir al debat i generació d'idees sobre l'estímul de la cultura científica, el desenvolupament de les carreres científiques i tecnològiques i el rol que han de prendre les autoritats locals en aquest sentit.**

El programa conté moltes iniciatives innovadores que poden ajudar a ubicar Barcelona com a referent europeu en l'àmbit polític que s'anomena "Science and Society", entès com un dels components de les polítiques adreçades a impulsar la societat del coneixement al nivell local. Per aquest motiu, el programa de la 1ª Setmana de la Ciència de Barcelona no és un mer recull d'events lúdics de caràcter més o menys anecdòtic, sinó que pretén ser la primera convocatòria d'una activitat que haurà d'anar consolidant-se any rere any com un dels elements que formen part de la política desplegada per l'Ajuntament per tal d'adequar les capacitats humanes de la ciutat als nous requeriments que imposa l'emergent societat del coneixement. **Té, doncs, una clara intencionalitat i serveix a uns objectius polítics estratègics.**

En primer lloc, doncs, s'ha volgut marcar molt clarament el caràcter institucional de la 1ª Setmana de la Ciència de Barcelona i destacar la seva alineació amb iniciatives d'abast europeu. Per això, **Rainer Gerold, director de Ciència i Societat de la Direcció General de Recerca de la CE**, participarà en l'acte inaugural amb una conferència en la qual presentarà el Pla d'Acció Ciència i Societat.

En el mateix acte, es presentarà **la primera guia científica de la ciutat de Barcelona**, una de les poques ciutats europees que, juntament amb París i Londres, disposaran d'una publicació d'aquestes característiques. **Passejades per la Barcelona científica**, ha estat redactada per dos divulgadors científics de gran perestigi de la nostra ciutat,

Xavier Duran i Mercè Piqueras, i ha estat editada pel Consell d'Edicions i Publicacions de l'Ajuntament a iniciativa de la Regidoria de Ciutat del Coneixement.

Aquesta publicació reflecteix a la perfecció la voluntat de la Setmana de la Ciència de **posar a l'abast de la ciutadania recursos que no s'esgoten en el període de celebracions pròpiament dit, sinó que queden a disposició dels que vulguin fer-ne ús i, en aquest sentit, passen a formar part del patrimoni cultural de la ciutat.** El mateix succeeix amb el **cicle de conferències obertes al públic "Barcelona: mirades científiques"**, que s'ha organitzat conjuntament amb La Casa Elizalde, i que s'inaugura durant la 1ª Setmana de la Ciència de Barcelona. D'altra banda, aquestes dues iniciatives tindran un subproducte específic: la creació d'uns itineraris científics per la ciutat, que es posaran a disposició de tothom a la web de l'Ajuntament i que, també, s'ofertaran a partir de l'any que ve com a visites guiades per diferents racons de la nostra ciutat que amaguen retalls de la història de la ciència i la tecnologia a Barcelona.

Dit en d'altres paraules, amb la publicació de *Passejades per la Barcelona científica* i el disseny dels itineraris que se'n deriven, **l'Ajuntament de Barcelona fa un pas decisiu per acabar amb la dicotomia ciència-cultura (arts, humanitats)** tot defensant que el coneixement científic i la seva aplicació tecnològica són un cos de coneixements que, a l'igual que el format per la literatura, la història, la música... formen part d'una única cultura. Com a resultat, Barcelona es podrà presentar com a ciutat que, a més de tenir un gran patrimoni històric, arquitectònic i artístic, també té un patrimoni científic i tecnològic que vol donar a conèixer i posar a l'abast de tothom.

També en la mateixa línia d'implicar activament la ciutat de Barcelona en el debat que s'està duent a terme a nivell de les institucions europees sobre la crisi de les vocacions científiques entre els nostres joves, el programa de la 1ª Setmana de la Ciència de Barcelona, incorpora un **Seminari de treball: "La carrera científica: vocacions i perspectives"**. En el Seminari participaran una trentena de persones procedents dels sectors empresarial, institucional, investigador i educatiu per debatre la situació de la formació científica a Barcelona i les possibilitats de desenvolupar una carrera científica a la ciutat. Per l'abast del tema que tracta, el Seminari està co-organitzat per les Regidories d'Educació, de Promoció Econòmica i de Ciutat del Coneixement, juntament amb el Consell de la Joventut de Barcelona.

Formaria part, de nou, de les actuacions que duu a terme l'Ajuntament per complir el mandat del "Pla d'Acció ciència i societat" de la CE. L'objectiu últim és elaborar un document que, des de la perspectiva municipal, reculli els punts crítics i les propostes en relació a la reconducció de la crisi de vocacions científiques a la ciutat. **A partir d'aquest document, s'avaluarà la possibilitat d'establir una comissió de treball per tractar aquest tema, tan crític per al desenvolupament de Barcelona segons el model de ciutat que s'impulsa des de l'Ajuntament.**

Altres actes també han estat co-organitzats per diversos departaments municipals, la qual cosa indica la **necessitat d'actuacions transversals perquè el gran tema ciència-tecnologia-cultura-societat no es pot dinamitzar de forma individual.**

Així, amb el Planetari Municipal, gestionat per l'Institut Municipal d'Educació, s'ha impulsat la celebració d'”**El cel de Barcelona: festival astronòmic al Parc Güell**”. De nou, una activitat que, a banda d'estimular l'interès ciutadà en l'astronomia i donar a conèixer el què en aquest àmbit es fa a la ciutat (tant al sector acadèmic com a l'empresarial), pretén consolidar les relacions amb l'**Agència Espacial Europea**, que intervé activament en la iniciativa.

El mateix es pot aplicar a l'acte que clou la 1ª Setmana de la Ciència de Barcelona, **“Cafè científic: biodiversitat, llums i ombres”, iniciativa dels Centres i Museus de Ciències de l'Institut de Cultura de Barcelona** que, en un format innovador, apropa el coneixement generat a les nostres universitats i centres de recerca sobre la biodiversitat en entorns urbans. De nou, un tema d'interès i abast global –la biodiversitat– presentat a nivell local, a partir d'experiències properes, el que facilita enormement la tasca de comprensió pública de la ciència, del seu paper en el desenvolupament de les nostres societats. Com també ho facilita el tema de la **jornada “Biotecnologia i alimentació”, oberta al públic i que compta amb el recolzament del Consejo Superior de Investigaciones Científicas**, institució que ha iniciat aquest any un ambiciós programa de divulgació de la recerca que duen a terme els seus investigadors. La Jornada, centrada en la polèmica sobre els aliments genèticament modificats, els seus possibles riscos i beneficis, un afer d'importància cabdal però que encara està envoltat de polèmica i sobre el qual manca coneixement per part dels ciutadans.

La conferència **“La difusió del coneixement científic a la ciutadania”** també és el resultat de la col·laboració, en aquest cas amb una institució històrica en el desenvolupament de la ciència –i de la cultura en general– a casa nostra: **la Reial Acadèmia de les Ciències i de les Arts**. El seu mateix nom reitera la voluntat que hi ha al darrere del programa de la 1ª Setmana de la Ciència de Barcelona, el necessari maridatge cultura-ciència. Maridatge que també s'ha volgut fer palès amb la lectura dramatitzada de l'**obra de teatre “Copenhagen”, de Michael Frayn, que recull la polèmica ètica i política protagonitzada per dos científics de renom, Werner Heisenberg (principi de la incertesa) i Niels Böhr (estructura de l'àtom), respecte de la bomba atòmica**. La lectura anirà precedida d'una presentació al debat entorn de l'ètica de la ciència a càrrec d'Antoni Malet, catedràtic d'Història de la Ciència de la Universitat Pompeu Fabra. Tot plegat en un moment en què ha saltat a l'arena pública la controvèrsia sobre l'ús militar dels recursos públics destinats a I+D.

Finalment, l'Ajuntament de Barcelona, a través de la Regidoria de Ciutat de Coneixement, s'ha implicat activament en el projecte per a **la constitució de grups nacionals d'estudi de la percepció social de la ciència, finançats per l'Acadèmia Europea de Ciències i Arts**, i acollirà, durant la Setmana de la Ciència, la segona

reunió del grup espanyol. En la mateixa línia, s'ha endegat un **projecte de col·laboració amb el Consell de l'Audiovisual de Catalunya per analitzar, qualitativament i quantitativament, els continguts que sobre ciència, medi ambient i medicina emeten les televisions que es poden veure a Barcelona**. Els resultats del primer informe, juntament amb els obtinguts per **l'enquesta de l'Òmnibus Municipal del setembre passat sobre ciència a la ciutat de Barcelona**, seran presentats públicament durant la Setmana de la Ciència.